

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

(2025)

Όνομα: Μιχάλης Δ. Ρουμελιώτης
Επάγγελμα: Αναπληρωτής καθηγητής στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων Πανεπιστημίου Αιγαίου.
Γνωστικό αντικείμενο: Θεωρία δικαίου, δίκαιο τών συμβάσεων και επιχειρηματική ηθική.

Σπουδές

1977-1983 Βαρβάκειος Πρότυπος Σχολή.
1983-1988 Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Σχολή Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, Τμήμα Νομικής: Πτυχίο Νομικής, «λίαν καλώς». Βαθμοί στις Εφαρμογές Αστικού, Δημοσίου και Ποινικού Δικαίου, 10, 9 και 9 αντιστοίχως.
1988-1993 Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου, Νομική Σχολή, Κέντρο Εγκληματολογίας Κοινωνιολογίας και Φιλοσοφίας του Δικαίου: Διδακτορικό δίπλωμα.
Επίβλεψη από τούς καθηγητές Neil MacCormick και Zenon Bankowski. Χρηματοδότηση από την Υποτροφία Ερεύνης του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου.
Παρακολούθηση και συμμετοχή σε πολλά διεθνή Σεμινάρια και Συνέδρια. Αναφέρω τά εξής:
α) Τό Σεμινάριο Φιλοσοφίας του Δικαίου του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημιακού Ιδρύματος της Φλωρεντίας που παρακολούθησα από τόν Ιανουάριο έως τό Μάρτιο του 1989. Χρηματοδότηση του ιδίου ιδρύματος.
β) Τό 2^ο Σεμινάριο Θεωρίας του Δικαίου τών Πανεπιστημίων τών Βρυξελλών, Μάρτιος του 1990. Εισήγηση «Περί του Φυσικού Δικαίου». Χρηματοδότηση από τά Πανεπιστήμια τών Βρυξελλών και τό πρόγραμμα Έρασμος.
γ) Τή Συνάντηση τής Ομάδας Εργασίας για τίς Βάσεις τής Νομικής Σκέψης ESPRIT, τόν Ιούλιο του 1991 στό Εδιμβούργο, με θέμα Πληροφορική και Δίκαιο.
δ) Τό 15ο Παγκόσμιο Συνέδριο τής Ένωσης για τή Φιλοσοφία του Δικαίου και τήν Κοινωνική Φιλοσοφία, στό Γκότινγκεν τής Γερμανίας τόν Αύγουστο του 1991. Εισήγηση «Περί τής θετικιστικής αντίληψης για τήν επιστήμη του δικαίου».

Διατριβή: «The jurisprudence of «ordinary language»: A study of epistemology in legal theory». Πρόκειται για μία κριτική ανάλυση τής μεθοδολογίας μιάς μοντέρνας βρετανικής σχολής στη φιλοσοφία του δικαίου, η οποία, ακολουθώντας τή φιλοσοφία τής καθημερινής γλώσσας, βασίστηκε πάνω στην ιδέα ότι η μελέτη τής καθημερινής γλώσσας μπορεί να προσφέρει στη φιλοσοφία του δικαίου τήν επίλυση τών εννοιολογικών της προβλημάτων. Εξαιρετικά διεπιστημονική, προϋπέθεσε μελέτες φιλοσοφίας τής γλώσσας, γλωσσολογίας, γενικής γνωσιολογίας και θεωρίας τών κοινωνικών επιστημών.

Δημοσιεύσεις

A. Άρθρα

- *On positivism's prescription for a legal science*, in ARSP, Beiheft 52 (1993).
- *Ο συνταγματικός διαχωρισμός τής διοικητικής από τήν πολιτική δικαιοδοσία*, Δ 25 (1994).
- *Legal science: some thoughts on the positivistic project*, in Indian Socio-Legal Journal 1994 (1), 71.
- *"As a rule": The social rule and the common habit*, in Ratio Juris, 8:3 (1995).
- *Η δικαιοδοτική λειτουργία και η προσωρινή δικαστική προστασία*, Δ 27 (1996).
- *Τό ζήτημα τής μίας ορθής λύσης*, ΝοΒ 45 (1997).
- *On the one right answer*, in ARSP 87 (2001).
- *Η άγνοια, η ελεγκτική και η ειρωνεία*, στό «Η δίκη τού Σωκράτη» (ένθετο τής Ελευθεροτυπίας, σειρά Ιστορικά) 7/6/2001.
- *Εισαγωγή στό οντολογικό πρόβλημα*, στόν Τιμητικό Τόμο Αρχιεπισκόπου Δημητρίου, Αντ. Ν. Σάκκουλας – Ευνομία Verlag, Αθήνα 2002.
- *The disappearance of reason from public affairs and the consequent change in the concepts of law, the judge and the legal dispute*, in Rechtslehre, Beiheft 21 (2005).
- *Η υποχρεωτικότητα τών εγκυκλίων για τά στελέχη τής διοίκησης. Περιπτώσεις από τή φορολογική διοίκηση*, Φορολογική Επιθεώρηση, Ιούνιος 2005.
- *Σχόλια στόν ιδέα τών δικαιωμάτων τού ανθρώπου*, Ανεξάρτητη Αρχή 3 (2007).
- *Τό χοφελδιανό σύστημα τών βασικών νομικών εννοιών*, Δ 40 (2009).
- *Η επιχείρηση ως αυτοτελές ηθικό υποκείμενο και τό είναι ή φαίνεσθαι ηθικόν. Δύο θεμελιώδη ζητήματα για τήν κοινωνική ευθύνη τών επιχειρήσεων*, στά πρακτικά τού 2ου Συνεδρίου Διοικητικών Επιστημόνων. («Σύγχρονες τάσεις στη διοικητική επιστήμη: «Νέα Δημόσια Διοίκηση», εταιρική κοινωνική ευθύνη και κοινωνία των πολιτών», επιμ. Μακρυδημήτρη, Μαρούδα, Πραβίτα, Εκδόσεις Σάκκουλα 2009).
- *Ethical dilemmas and conflicts in hospitality industry*, από κοινού με τήν Μ. Δαλάκα, στά πρακτικά (σε cd) τού 4^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Τουρισμού «Planning for the Future – Learning from the Past», Ρόδος, Απρίλιος 2009.
- *Η επιχειρηματική δράση δεν αποσκοπεί μόνο στό κέρδος*, από κοινού με Π. Κυριακόγκωνα, στό «Εταιρική κοινωνική ευθύνη», (ένθετο τού Έθνους) Απρ. 2010.
- *Joel Bakan's, The Corporation – The Pathological Pursuit of Profit and Power*, βιβλιοκριτική στό East-West Journal of Economics and Business, Vol.XIII (2010) no.2.
- *Ο Παγκόσμιος Κώδικας Δεοντολογίας τού Τουρισμού και η ενσωμάτωσή του στόν ελληνική έννομη τάξη*, από κοινού με τήν Μ. Δαλάκα, στά πρακτικά τού 2^{ου} Συνεδρίου Δικαίου τού Τουρισμού. («Η διεθνής και ευρωπαϊκή νομική διάσταση τού τουρισμού», επιμ. Α. Κουτσογράδη, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη 2012).
- *Εύρος ελέγχου, κώδικες δεοντολογίας και απάτη*, από κοινού με Π. Κυριακόγκωνα και Μ. Μπεκιάρη, προς δημοσίευση στόν Τιμητικό Τόμο Δημητρίου Παπαδόπουλου, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων.
- *Κώδικας δεοντολογίας ξενοδοχειακού επαγγέλματος*, από κοινού με Μ. Δαλάκα, στά πρακτικά τού 3^{ου} Συνεδρίου Δικαίου τού Τουρισμού. («Σύγχρονα νομικά και αναπτυξιακά προβλήματα τού ελληνικού τουρισμού», επιμ. Α. Κουτσογράδη, Ένωση Ξενοδοχείων Χαλκιδικής, Θεσσαλονίκη 2013).
- *Ζητήματα από τόν κανονισμό σχέσεων ξενοδόχων πελατών*, στά πρακτικά τού 4^{ου} Συνεδρίου Δικαίου τού Τουρισμού. («Οικονομικές και νομικές παράμετροι τού

ελληνικού τουρισμού», Τρίπολη 15-17 Σεπτεμβρίου 2016, επιμ. Α. Κουτσογράδη, Δ. Λαγού, Εκδόσεις Σάκκουλα 2017).

- *Corporate Governance, Corporate Social Responsibility and the Corporation's Purpose*, IJBESAR 16 (2023).
- *Ορολογία και Βασικές Έννοιες τής Επιχειρηματικής Ηθικής*, στον Τιμητικό Τόμο Βικτωρίας Πέκκα-Οικονόμου, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων, Πειραιάς 2025.

B. Βιβλία

- *A Study of Epistemology in Legal Theory*, Ashgate publications, Aldershot 1994.
- *Εταιρική κοινωνική ευθύνη*. Επιστημονική επιμέλεια του δευτέρου μισού τής ελληνικής εκδόσεως του συλλογικού τόμου *Corporate Social Responsibility*, επιμέλειας Rasche A., Morsing M., Moon J. Εκδόσεις Κριτική, 2020.
- *Κανονισμός Σχέσεων Ξενοδόχων και Πελατών αυτών. Κριτική έκδοση – ερμηνεία κατ' άρθρον*, Νομική Βιβλιοθήκη 2021.

Εργασία

- 1990-92 Βοηθητική διδασκαλία στή φιλοσοφία και τήν κοινωνιολογία του δικαίου στή Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου.
- 9/93-4/95 Στρατιωτική θητεία. Από τό Σεπτέμβριο του '94, γραμματέας τής Νομικής Υπηρεσίας του Μετοχικού Ταμείου Στρατού.

Από τό 1995 ως τό 2016 δικηγόρος.

Από τό Μάρτιο του 1997, διδασκαλία στό Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Αιγαίου, βάσει συμβάσεως του ΠΔ407/80 αρχικά, και ως μέλος ΔΕΠ από 1/9/2005, τών εξής μαθημάτων:

- α) Εισαγωγή στό Αστικό Δίκαιο/ Εισαγωγή στό Δίκαιο. Μέχρι σήμερα.
- β) Ευρωπαϊκό Δίκαιο. 1998/99 – 1999/2000.
- γ) Εργατικό Δίκαιο, στό μεταπτυχιακό πρόγραμμα διοίκησης επιχειρήσεων. 2004/05 – 2011/12. Επίσης στό προπτυχιακό πρόγραμμα, 2024/25 έως σήμερα.
- δ) Κοινωνική Ευθύνη τών Επιχειρήσεων/ Επιχειρηματική Ηθική. 2005/06 έως σήμερα.
- ε) Εμπορικό Δίκαιο. 2006/07 – 2011/12, 2021/22 – 2023/24. (Δύο χωριστά μαθήματα, κατά τά ακαδημαϊκά έτη 2006/07 – 2008/09· τό πρώτο περιλάμβανε Γενικό Εμπορικό και Εταιρείες, τό δεύτερο Βιομηχανική Ιδιοκτησία και Αξιόγραφα. Στή συνέχεια ένα μόνο μάθημα, που περιλάμβανε Εταιρείες και Αξιόγραφα.)
- στ) Αστικό Δίκαιο. 2009/10 – 2013/14.
- ζ) Δίκαιο τών Επιχειρήσεων, στό μεταπτυχιακό πρόγραμμα διοίκησης επιχειρήσεων. 2013/14 έως σήμερα.
- η) Τουριστική Νομοθεσία. 2013/14 έως σήμερα.
- θ) Δίκαιο τών συμβάσεων. 2021/22 – 2023/24.

Για τίς ανάγκες τών ανωτέρω μαθημάτων έχω συγγράψει διδακτικές σημειώσεις και ασκήσεις, και έχω επιμεληθεί εκδόσεις τών σχετικών κειμένων του νόμου.

Έχω επιβλέψει πτυχιακές εργασίες και διατριβές επί διδακτορικό. Διδακτορική διατριβή που έχει ολοκληρωθεί επιτυχώς υπό τήν επίβλεψή μου: Π. Κυριακόγκωνα, *Κώδικες δεοντολογίας και οικονομική απόδοση τών επιχειρήσεων. Μελέτη επί τών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών*.

Από τόν Σεπτέμβριο του 2003 ως τό φθινόπωρο του 2005 ειδικός επιστήμονας στό Συνήγορο του Πολίτη, και στόν κύκλο δραστηριότητας τών σχέσεων κράτους – πολίτη. Πορίσματά μου που αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα του Συνηγόρου του Πολίτη:

- *Απαίτηση προσκομίσεως νέου συμβολαίου, για την επιστροφή φόρου μεταβιβάσεως ακινήτου, επί απαλλαγής λόγω αγοράς πρώτης κατοικίας. Δεκέμβριος 2004.*
- *Άρνηση επιστροφής παραβόλου κατόπιν παραιτήσεως από τις εξετάσεις του κρατικού πιστοποιητικού γλωσσομάθειας. Ιανουάριος 2005.*
- *Αμφισβήτηση οφειλών προς τό Δήμο Πατρέων από κλήσεις για παράνομη στάθμευση. (Σε συνεργασία με άλλους). Οκτώβριος 2005.*

Τά ακαδημαϊκά έτη 2017/18 και 2018/19 συμμετείχα στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, αναλαμβάνοντας τμήμα φοιτητών στις βασικές αρχές δικαίου και διοίκησης (ΔΕΟ10).

Σε σαββατική άδεια τά ακαδημαϊκά έτη 2012/13 και 2019/20.

Άλλες ακαδημαϊκές δραστηριότητες

Από τό φθινόπωρο του 1995 ως τό 2003 συμμετείχα στο Διαρκές Σεμινάριο Θεωρίας και Επιστημολογίας των Κοινωνικών Επιστημών, που οργάνωνε ο καθηγητής Κοσμάς Ψυχοπαίδης, καθώς και στά Συμπόσια του Κέντρου Δικανικών Μελετών, που οργάνωνε ο καθηγητής Κώστας Μπέης. (Πανεπιστήμιο Αθηνών).

Εισηγήσεις μου στο πρώτο:

- *Η γνωσιολογική στάση τής φιλοσοφίας του δικαίου, τής καθημερινής γλώσσας, ως περιγραφικής κοινωνιολογίας.*
- *Κατασκευή θεωρίας δικαιωμάτων στον Dworkin.*
- *Τό ζήτημα τής μίας ορθής λύσης.*
- *Έννοιες του δικαιώματος. Έννοιες του φυσικού δικαίου.*

Εισηγήσεις μου στο δεύτερο:

- *Δίκαιο, ηθική, εθιμοτυπία και διακρίσεις αυτών.*
- *Εισαγωγή στο οντολογικό πρόβλημα.*

Ιούνιος 2001. 20ό Παγκόσμιο Συνέδριο τής Ένωσης για τή Φιλοσοφία του Δικαίου και τήν Κοινωνική Φιλοσοφία (Άμστερνταμ). Εισήγηση «*Περί τής μίας ορθής λύσης*».

Αύγουστος 2003. 21ο Παγκόσμιο Συνέδριο τής Ένωσης για τή Φιλοσοφία του Δικαίου και τήν Κοινωνική Φιλοσοφία (Λούνδη, Σουηδία). Εισήγηση με θέμα τήν «*Εξαφάνιση του ορθού λόγου από τή σύγχρονη πολιτεία*».

Οκτώβριος 2007. 2ο Συνέδριο Διοικητικών Επιστημόνων (Χίος). Εισήγηση με τίτλο «*Η επιχείρηση ως αυτοτελές ηθικό υποκείμενο και τό είναι ή φαίνεσθαι ηθικόν. Δύο θεμελιώδη ζητήματα για τήν κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων*».

Νοέμβριος 2009. Πρόσκληση από τό Κέντρο Δικαίου και Κοινωνίας τής Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου. Ομιλία με θέμα «*Η μία ορθή λύση. Έννοιες του δικαίου, του δικαστή και τής δικανικής διαφοράς*».

Οκτώβριος 2011. Από κοινού με Μ. Δαλάκα. Συνέδριο «*Η διεθνής και ευρωπαϊκή νομική διάσταση του τουρισμού*» (Καρπενήσι). Εισήγηση με θέμα «*Ο Παγκόσμιος Κώδικας Δεοντολογίας του Τουρισμού και η ενσωμάτωσή του στην ελληνική έννομη τάξη*».

Φθινόπωρο 2012. Επισκέπτης καθηγητής στη Νομική του Πανεπιστημίου Ντιουκ, τής Β. Καρολίνας των ΗΠΑ.

Σεπτέμβριος 2013. Από κοινού με Π. Κυριακόγκωνα. 6ο Συνέδριο τής «EuroMed Academy of Business» (Εστορίλ, Πορτογαλία). Εισήγηση «*Exploring the interrelations between codes of conduct and financial performance: Evidence from Greece*» (Conference Readings Book Proceedings, ISBN: 978-9963-711-16-1).

Σεπτέμβριος 2016. 4^ο Συνέδριο Δικαίου τού Τουρισμού, με τίτλο «Οικονομικές και Νομικές Παράμετροι τού Ελληνικού Τουρισμού» (Τρίπολη). Εισήγηση με θέμα «Ζητήματα διατάξεων τού κανονισμού σχέσεων ξενοδόχων πελατών».

Οκτώβριος 2017. 5^ο Συνέδριο Τουρισμού Πανεπιστημίου Αιγαίου, με τίτλο «Tourism: Trends, Prospects and Implications for Enterprises and Destinations» (Σαντορίνη). Εισήγηση με θέμα « The Greek regulation of relations between hoteliers and their customers».

3 Ιουλίου 2018. Σχολή Διεθνών Σχέσεων τού Πανεπιστημίου Ριτσουμέικαν, τού Κυότο Ιαπωνίας. Διάλεξη με τίτλο «Fundamental issues of contract law».

Εαρινό εξάμηνο 2020. Επισκέπτης καθηγητής στή Νομική τού Πανεπιστημίου Ντιουκ, τής Β. Καρολίνας τών ΗΠΑ, με υποτροφία ιδρύματος Φούλμπραϊτ (Fulbright Visiting Research Scholar), για έρευνα στά ζητήματα τής νομικής προσωπικότητας, σε σχέση ιδίως με τήν κοινωνική ευθύνη τών επιχειρήσεων.

Μάιος 2023. 15^ο Συνέδριο Οικονομιών τών Βαλκανικών και Ανατολικοευρωπαϊκών Χωρών (15th International Conference, Economies of the Balkan and Eastern European Countries, EBEEC 2023). Χίος. Εισήγηση με θέμα «Corporate governance and corporate social responsibility».

Γλώσσες

Ελληνικά, Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά. Στοιχειώδη Γερμανικά.